

TĖVIŠKĖS

Registered at G.P.O. Melbourne for transmission by post as a periodical Price 1/6

V METAI

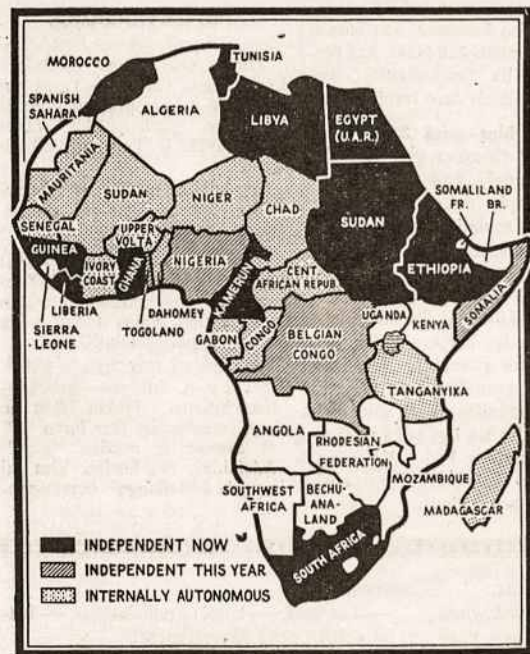
MELBOURNE, 1960 m. lapkričio mėn. 30 d.

Nr. 47(242)

juodoj Afrikos padangej
raudonai nudažyti darbai

Konge šeiminkauja UNO sekretoriaus patikėtinis indas Dayal, kuris varo prosovietinę politiką. Tai kelia pasipiktinimą antikomunistiniams nusiteikusioms kongiečių sluoksniuose.

Dayal aiškiai stovi nusodinto Kongo min. pirm. Lumumbos pusėje, kurį pašalina pulk. Mobutu ir išprašė sovietinius "patarėjus" iš Kongo. Dayal parašytas raportas UNO sukėlė pasipiktinimą Belgijoje. Belgai pagrįsino pasitraukimą iš UNO, jeigu belgams bus įsakyta pasitraukti iš Kongo, kuriuos pasikvietė dabartinis Kongo valdžia. UNO sekretorius buvo numatęs pasiųsti į Kongą 15 asmenų komisiją tvarkiai atstatyti. Kongo prezidentas Kasavubu tam pasipriešino, nes tai būtų klišimas į Kongo vidaus reikalus. Komisijoje buvo numatyta ir Ghanos, Guinėjės bei Egipto atstovai, kurie nusistatę į min. pirm. postą grąžinti nusodintą Lumumbą. Kadangi Ghanos ir Guinėjės daliniai Konge aiškiai proteguoja Lumumbą ir jį net saugoja nuo arešto, tai nenuostabu kad pulk. Mobutu kariai praėjusį savaitę apdaužė kai kuriuos UNO karius ir tarnautojus sostinėje. JAV pateko į nemalonią padėtį, nes iš pradžių pasiskėlė UNO "tvarka" Konge, tačiau dabar pamatė, kad UNO įgaliojimas Konge indas Dayal, Ghanos, Guinėjės ir Egipto vadai eina iš vien Maskvos naudai. Jų tikslas grąžinti į valdžią Lumumbą, kuris vėl sovietams atvertų duris į Kongą. JAV dabar turi tylėti, nes anksčiau padaryti pareiškimai, kad UNO turi sutvarkyti Kongo reikalus, šiandien jau veda prie raudonųjų viešpatavimo Konge. Dabartinis Kongo valdytojas pulk. Mobutu ir prezidentas Kasavubu

GRĄSINA DĖL SATELITŲ

Sovietų spauda ir radio įspėjo amerikiečius, kad žvalgybos satelitų paleidimas yra rimtas reikalas ir jeigu JAV nesiliaus tokius satelitus leidusios, tai sovietai suras pakankamai priemonių jų veiklai sustabdyti. Ligi šiol tačiau dar niekas neturi priemonių paleistų satelitų numušti ar jų sunaikinti. So vietus labiausiai pykina lapkričio 12 d. paleistas JAV satelitas Discoverer XVII, kuris lėkia per šiaurės ašigalį ir taip pat siekia tas sritis, kur yra sovietų raketų ir satelitų leidimo stotys. Amerikiečių šaltiniai atsakė duoti žinių ar šis amerikiečių satelitas turi televizijos kameras. Tačiau šitas satelitas yra iš serijos ty, kurie turi televizijos kameras ir gali perduoti vaizdus iš žemės. Taip pat šitas satelitas pagal ženklą iš žemės ga-

Išsinešdino

Po susirėmimo UNO kariams su Kongo kariais, pagaliau iš Kongo išsinešdino prokomunistinis Ghanos atstovas Welbeck, kuris dėjo visas pastangas grąžinti į postą Lumumbą. Welbeck išlėkė iš Kongo sovietiniu lėktuvu.

Spėjo Susiburti

JAV demokratų tarpe kilo nepasitenkinimas, kad Johnsonas pasiūlė į valstybės sekretorius sen. Fulbright, o į pašto valdytojus negrąžino. Viena iš kitas esą bus pareigose ne savarankiški, bet Johnsono įrankiai.

SMEGENŲ PLOVIMAS

"Elton Inf." bendradarbis praneša iš Stockholmo apie keistus reiškinius ryšium su vykstančiais iš Skandinavijos į Pabaltiją turistais. Keistumas štai kur: Daugelis turistų grįžta iš savo Pabaltijo tėvynės lyg "pasikeitę", savyje užsidarę, vengia ką nors papasakoti, ima šalintis pabaltiečių egzotinių organizacijų ir panašiai. Atrodą, lyg jie tėvynėje būtų buvę pasidavę "smegenų plovimui". Pavyzdžiui dvi estės, kurios su archeologine ekspedicija buvo nuvykusios į Pabaltiją, grįžusios į Upsalą kategoriškai atsisakė ką nors apie tą kelionę papasakoti. Stockholmese esančiomis žiniomis, tokių "keistų turistų" skaičius estuose ir latvuose siekia artį šimto. Galimas dalykas, kad sovietiniai organai čia

varo šantažą ir su gyvenančiais Pabaltijoje tokių turistų giminėmis. Turistai, bijodami savo aplankytiems giminėms sudaryti kokių nors nemalonių, verčiau tyli. Kita vertus, sovietiniai organai tikisi vieną kitą tokių turistų užverbuoti savo pogrindžio užsimojimams Vakaruose.

Visai kita kategorija "turistų", tai atskiri pabaltiečiai, kurie atvyksta pastaruoju metu iš Rytų į Skandinaviją ir ten lankosi pas pabaltiečius. Jų privilegijuota padėtis matosi jau iš to, kad jie turi teisę pavieniai keliauti po svetimus kraštus ir miestus, tuo tarpu eiliniai turistai, atvykę iš Pabaltijo, yra vedžiojami būriais ir stropiai saugojami, kad neieškotų kontaktų su "vietiniais buržuais".

SVEIKINAME!

Adelaidės Lietuvius Katalikus, įkūrusius pirmąją lietuvišką koplyčią Australijoje ir įruošusius puikius Lietuvių Katalikų Namus. Tegul Dievas laimina Jūsų darbus ir teikia pagalbą kitiems Australijos lietuviams.

REIKALAUJA IŠDUOTI

BBC radijas (Londone) lapkričio 10 dieną perdavė būdingą žinią apie naujus sovietinius bandymus persekioti užsienyje gyvenančius pabaltiečius ir įnešti į juos netikrumo jausmą. Britų radijas būtent pranešė, kad sovietų vyriausybė įteikusi britų ambasadoriui Maskvoje notą, kurioje reikalaujama išduoti sovietams Anglijoje gyvenantį estą, kuris karo metu būk priklausęs vokiečių ešesininkų daliniam. Sovietinėje notoje estas vadinamas karo nusikaltėliu. Nusikaltimai esą įvykdyti Estijoje. Kai britų radijas žinią paskelbė, istisas sovietų notos tekstas Londone dar nebuvo gautas.

Vilniaus radijas lapkr. 11 d. papildomai pranešė, kad pareikalautas išduoti estas vadinasi Meri. Antrojo karo metu jis buvęs vokiečių paskirtas Estijos saugumo policijos viršininku ir vadovavęs "Visų policijos organų būdujamajai veiklai Estijoje, kurios terito-

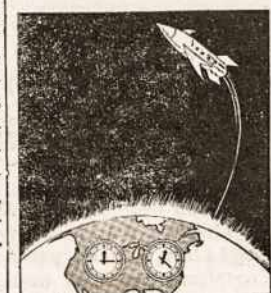
JOHNSONŲ PRITARIA

Naujasis JAV viceprezidentas Johnsonas susilaukė Paryžiuje NATO parlamentarinėje konferencijoje didelio pritrimo, kai jis lapkričio 21 d. pareiškė, Eisenhowerio politika remti NATO bus tęsiama toliau.

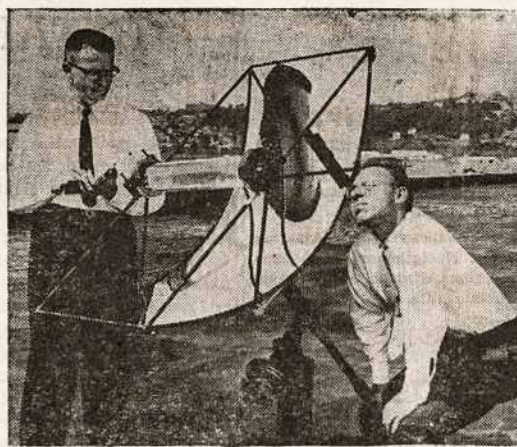
AŠ REMIU PABALTIEČIUS

"Norges Handels og Sjøfarts Tidende" (Oslo) įsidėjo pasikalbėjimą su vienu savo redaktorium. Terje Baalsrud, kuris neseniai pagarsėjo tuo, kad gautų iš Norvegijos žurnalistų sąjungos 5.000 kronų premiją (ryšium su jo 50 metų sukaikintu) paukojo Pabaltijo tautų pagėgėliams Švedijoje. Pasikalbėjime jis atsakė į klausimą, kodėl jis savo premiją padovanojo pabaltiečiams. Jis pareiškė: "Pabaltiečiai neturėjo to laimės, kaip mes, po ilgų metų okupacijos atgauti laisvę. Aš ne kartą tuo klausimu esu rašęs šiose laikraščioje. Savaime aišku, šiais 5.000 kronų jie neatgaus laisvės, vis dėl to vienas kitas pabaltietis galės savo studijoms gauti stipendiją. Bet svarbiausia, norima pabrėžti, kad mes trijų Pabaltijo kraštų ir tautų neužmiršome. Vien tik Švedijoje gyvena 30.000 pabaltiečių ir tik kelias atsidūrė Norvegijoje. Aš tikiu, kad mano auka sudarys branduolį stambesniai fondai, iš kurio galima būtų paremti pabaltiečius."

Pabaltijo tautų nereiktų užmiršti. "Vart Land" (Oslo) ryšium su Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų 20 metų pavergimo sukaktimi įsidėjo straipsnį, kuriame ragina norvegus neužmiršti Pabaltijo likimo. Neilgai toms tautos teko džiaugtis laisve, išsilaisvinus iš carinės Ru-

JAV laikrodžių firma bando naujus laikrodžius, pritaikintus erdvės keliautojams. Tie laikrodžiai rodytų žemės ir Marso valandas, mėnesius ir metus. Pagal šiuos dviejų planetų laiką bus nustatomas ir laikas kitose planetose.

Jau dabar numatoma, kad žmogų keliaujant erdvėje varomąją energiją reikės imti iš saulės spindulių. Amerikiečiai šia kryptimi bandymus varo pirmyn. Vaizdelyje bandomas saulės energ. generatorius.

Atsirado Augusto Karūna

Radio žiniomis iš Varšuvos, sovietinė komisija šiom dienomis grąžino į Lenkiją Lenkijos-Lietuvos karaliaus Augusto III ir karalienės Karūnos, kurios 15 metų buvo dingusios.

Kaip žinoma, karalius Augustas III buvo saksonietis ir daugiau gyvenęs Saksonijos sostinėje Drezdene, negu Lietuvoje ar Lenkijoje. Jo ir karalienės karūnų likimas labai margas. 1924 metais karūnos dar buvo Drezdene, vieno privataus senienų pirklio žinioje. Jis karūnas pardavė kitam senienų pirk-

liui Vienoje. Kai Lenkijos valdžia ir visuomenė sužinojo, kad atsirado karaliaus Augusto karūna, buvo nuspręsta karūną ir kitas brangenybes iš jo žūt atpirti. Vienos pirklys nustatė pasakišką kainą. Ilgai buvo derėtasi, bet Varšuva karūną ir kitas brangenybes nupirko nežiūrėdama iš pūstos kainos. Kilus karui, atėjus į Lenkiją vokiečiams, karūna su kitomis brangenybėmis buvo sudėta į dėžę ir nugabenta į Vokietiją. Į karo pabaigą dėžė užkasė vienos kasyklos urve. Kai tą teritoriją užėmė sovietų kariuomenė, brangenybių slėptuvę kas nors išdavė rusams, kurie dėžę nugabeno į Sovietų Sąjungą. Nuo to laiko praėjo 15 metų ir niekas nežinojo, kur brangenybės dingo.

Tik dabar staiga iš Leningrado atvyko sovietinė komisija ir perdavė lenkų vyriausybei šitas istorines brangenybes. Jos išstatytos tautiniame muziejuje Varšuvoje.

ŠVENTASIS
RAŠTAS

Mormonai.

Amerikiečio Joseph Smith pasakelbė savo regėjimus (1827 m) kuriuose jis matęs angelą Maronį. Pranašas Mormonas kadaise surašė Dievo apreiškimą, kuris iš jo laikų buvęs nežinomas. Mormonas sūnus Moroni, dabar jau tapęs angelu, atidengęs jam tą paslaptį. Joseph Smith istorija yra pasakiška ir mažai panaši į tiesą. Jo sektejai vadinami mormonais. Jie priima už tiesą visus Joseph Smith raštus ir šv. Raštą su kai kuriomis Joseph Smith pataisomis bei aiškinimais.

Tokiu būdu Joseph Smith raštai skaitomi vėliausia apreiškimu, kuris pataiso ir šv. Raštą. Priėmus toki pranašą, žinoma, nebelieka kalbos dėl šv. Rašto aiškiosios. Ką Joseph Smith yra paaiškinęs, tai skaitoma galutinė tiesa, nors šv. Rašte būtų ir kitaip.

Mormonai tiki, kad Dievas yra triasmenis. Jie pripažįsta Kristaus nuopelnus ir baismę už nuodėmes. Pirmųjų tėvų nuodėmę jie neįskaito paveldima, nors neturi išaiškinimo, kodėl mes, jų vaikai, netekome Rojaus. Jie tiki į šv. Dvasios malones ir į naujus pranašus, kaip tai Joseph Smith. Nors šv. Rašte pasakytas, kad iš jo nėra viena raidė neįbraukta bet mormonai leidžia naujiems pranašams tai daryti. Galiausia jie tiki, kad Kristus vėl ateis į žemę ir čia sukurs prarastąjį Rojų.

Rezultatai

Jau anksčiau spaudoje buvo pasirodę žinios, kad šiemet pietinės Rusijos sritis ir Balkanus nusiaubė nepaprastai gamtos reiškiniai: dulkių ir purvo lietus. Jie susiaubė P. Rusiją, Bulgariją, Vengriją ir kitas sritis. Dulkių debesys buvo tokie tiršti, kad žiems užėjus, pasidarydavo tamsu, kaip naktį. Kartais pradėdavo lyti dumblo lietus. Sovietinės įstaigos dabar skelbia, kad tos dulksės kilo iš Kazachstano pėšinių. Anksčiau žolė apaugodavo stepių žemes nuo vėjo. Tačiau dabar stepės išarus, vėjas sukėlė milijonus dulkių debesų ir juos gėna šimtus kilometrų. Kai kuriose srityse dulksės visai sunaikino derlių. Vakarų specialistai sovietus jau anksčiau įspėjo, kad stepių išarimas gali sukelti pavojų žemės ūkiui. Tačiau sovietai šmė skelbti, kad tai propaganda. Dabar patys sovietai priėjo ty pačių išvadų. Bus įdomu, ką Chruščiovas sugalvos daryti pėšiniuose po šitokios gamtos pamokos?

Sovietai gamina sviedinius
prieš satelitus

Rytų Vokietijos atomo mokslininkai sugrįžė iš Rusijos pareiškė, kad sovietai paskubomis bando gaminti atominius sviedinius prieš amerikiečių satelitus. Sausio mėnesyje tokie sviediniai jau būsią pagaminti ir sovietai galės nušauti amerikiečių žvalgybinius satelitus, kurie šnipinėja sovietų teritoriją.

SOCIALISTUS SKALDO
ATOMAI

Vokietijos socialistų partijos suvažiavime lapkričio 22 d. kilo triukšmas, kad partijos pirmininkas Ollenhaueris pasiskėlė prieš atominių ginklų bazes Vokietijoje, o kandidatas į prezidentus Brandtas jam griežtai pasipriešino. Manoma, kad Brandtas gali atsisakyti net nuo kandidatūros į prezidentus ir tuo suduoti smūgį socialistams, nes be jo jie neturi kilo kandidato.

JAU IR ŠITAIP KALBA

Britų atsargos generolas Neil Ritchie pareiškė, kad jo nuomone, jau nebeoli tas laikas, kada sovietai kreipsis į vakariečius prašydami pagalbos prieš kinas, nurodydami geltonąjį pavojų pasauliui.

Minėtas generolas kalbėjo neseniai Toronte unijū nariams. Jis yra buvęs anglų kariuomenės vadas Tol. Rytuose praėjusio karo metu ir gerai pažįsta Kiniją. Gyventojų prieauglis Kinijoje eina milijonais žingsniais. Kinija jau dabar perpildyta. O kas bus po kelių metų? Savo prieauglį kinai neturi kur dėti. Vyriausybė turės greitai laiku ieškoti erdvės. Tačiau kur? Kaimyninė Indija perplūdyta. Australija ir Amerika užtollinų vandenynų. Į ten veržtis boikotavo Eisenhowerį gavo 15.

Japonijos politika nesikeis nei parlamento rinkimus laimėdė demokratiai liberalai. Jie gavo 292 atstovus į parlamentą t. y. absoliutinę daugumą. Socialistai, kurie boikotavo Eisenhowerį gavo 15.

Tiek kainavo rinkimai JAV demokratams rinkimų kompanija viso kainavo 6 mil. dolerių, o respublikonas 7 milijonai. Demokratai turi 1 mil. dol. deficito, o respublikonai 250.000 dol.

TĖVIŠKĖS AIDAI

SAVAITRAŠTIS

18 Henry St., Kensington, Vic. Telef: FF 2355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJĄ
Redaktorius BRONIS ZUMERIS 37 Roxburgh Street, Ascot Vale, Vic
Korespondencijas ir straipsnius siųsti redaktoriaus adresu
Laikraštį tvarko Redakcinė Komisija
Prenumeratos kaina metams £ 3 kituose kraštuose 7 dol. Atskiras numeris 1/6. Skelbimai už skilties colį 8/- Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra. Prenumeratą siųsti šiuo adresu: 18 Henry St., Kensington Vic.

Esminė Dalis - Paslaptis

Prieš kiek laiko Paryžiuje vyko katalikų mokslininkų, filosofų ir teologų studijų savaitė, kurioje buvo nagrinėjama viena ir vienintelė tema "Paslaptis".

Moderniojo mokslo bei technikos pažanga leidžia žmonėms vis giliau įsiveržti į gamtos paslaptis. Kas praėjusiais amžiais buvo nežvelgiama paslaptis, šiandien tai jau yra išreikšta skaičiais, fizikos ir chemijos formulėmis. Gali tad susidaryti įspūdis, kad mokslas vieną kartą nepalikis vietos joms gamtos paslaptims. Krikščioniškoji tikėjimo esmė dalį tuo tarpu sudaro paslaptis. Kyla klausimas: ar tikėjimą galima suderinti su mokslu, ar mokslas, vis labiau atskleidamas paslaptį, negriauja pačių tikėjimo pagrindų?

Prancūzijos katalikai mokslininkai ir intelektualai savo studijų savaitėje davė platų, ryškias mokslo bei filosofijos duomenimis pagrįstą atsakymą į šį klausimą. Jie visi vienbalsiai pabrėžė, kad krikščioniškajam tikėjimui iš mokslo pusės nėra jokio pavojaus, jei krikščionys teisingai supranta tą tikėjimo paslaptį, kurią jiems Dievas patikėjo.

Prieš 80 metų žymus prancūzų chemikas ir užsispyręs Bažnyčios priešinys Berchelot tvirtino: "Mums pasaulyje jau nėra paslapčių". Šiandien tokio tvirtinimo negalėtų pasirašyti joks mokslininkas. Tai pabrėžė savo paskaitose keturi Paryžiaus universiteto gamtos mokslų fakulteto profesoriai...

Kiekvieno atveju reikia atsiminti, kad krikščioniškojo tikėjimo paslaptis yra visi kitoje plėtimėje, negu gamtos paslaptys.

Tikėjimas nedaug šviesos leidžia pažinimui gamtos paslaptį, kurios sudaro gamtos mokslų sritį. Tikėjimas žmogų pakelia į antgamtinę sritį, kuri mokslui nėra prieinama... Krikščioniškoji paslaptis tai nėra tamsa, kurią reikėtų išblaškyti, nušviesti; krikščioniškoji paslaptis yra šviesa, kurią reikia laimėti, pasisavinti. Ji yra šviesa, kuri visą žmogaus gyvenimą kreipia į galutinį tikslą, kurį jam pasako, kaip jis turi gyventi ir kaip mirti, kad po mirties galėtų pasiekti tikrąjį, amžinąjį gyvenimą. Krikščioniškoji paslaptis yra šviesa, kurią žmogui turi padovanoti pats Dievas, kurį dėl to be tiesioginio Dievo veikimo yra nepasiekiamo. Be Dievo malonės, netikintiems ji pasilieka amžinai paslaptimi, tikintiems tuo tarpu suteikia nuostabią darnų visatos supratimą ir gyvenimą, kuris niekuomet nesibaigia.

ESU SUKČIAUS SŪNUS

Daugelis gal būtų dar ir šiandien atsimena, kaip 1934 m. išryškėjo didžiausio pasaulyje aferisto A. Stavinskio "biznis", kurio metu jis sugebėjo suorganizuoti 5,6 ml. dol. kapitalą ir dėl kurio aferos sugriuvo net dviejų valstybių vyriausybės. Šalia to bankrutavo eilė bendrovių ir nusidūdė keletas asmenų. Tai buvo didžiausia aferra moderniaisiais laikais. Išaiškintas aferą ji tuo ir baigėsi. Tačiau A. Stavinskis paliko sūnų, kuriam gyvenimas labai žiauriai pažįrėjo į akis. Tai buvo gana padorus vaikinukas, tik jo nelaimė buvo ta, kad jis buvo to didžiausio sukčiaus sūnus. Jis niekur negalėjo gauti darbo. Vos tik darbovietė sužinodavo, kad jis yra A. Stavinskio sūnus, tuojau atleisdavo iš darbo. Čia liausiai jaunuolių tiek paveikė, kad jis susirgo ir pateko į pamišėlių namus, kuriuose jis išbuvo 12 metų. Paleistas iš pamišėlių namų ir pasveikęs, jis vėl bandė gauti darbo. Tačiau jo visi kratai, kai tik sužinodavo, kad jis yra garsiojo aferisto A. Stavinskio sūnus. Neteikęs vilties ir neturėdamas kur ir kaip gyventi jis prisistatė neseniai Bordeaux mieste, Prancūzijoje, policijai ir pareiškė: "Prašau mane areštuoti. Aš esu A. Stavinskio sūnus, 33 m. amžiaus. Aš esu alka-

Kada Jis Bata Stalą Daužė

Jau buvo ankčiau skelbta, kad sovietai paskelbė, jog žuvo jų raketų maršalas Nedelin. Sovietai skelbia, kad Nedelin žuvo lėktuvo katastrofoje. Tačiau užsienio diplomatai Maskvoje žinios, mišrūs maršalas žuvo ne lėktuvo katastrofoje, bet sprogo raketai, kurioje turėjo būti paleistas į erdvę žmogus. Sprogimo metu žuvo ne tik raketos žmogus, bet ir 100 sovietų raketų specialistų su pačiu maršalu priekyje. Tai įvyko tuo metu, kada Chruščiovas UNO posėdyje sakė savo kalbas. Tai turėjo padaryti efektą UNO dalyviams ir sovietai skubėjo paleisti raketą su žmogumi. Chruščiovas UNO dalyviams buvo prasišaręs, kad raketos su žmogumi į erdvę paleidimas yra dienų klausimas. Tačiau jau lapkričio 12 d. sovietų prof. Sergejev nurodė, kad žmo-

gaus paleidimas į erdvę yra dar reikalingas didesnių tyrimų ir praktikos. Tas irgi duoda pagrindą manyti, kad sovietams bandymas paleisti žmogų nepasisekė.

Niekaip nepripažinsiu

"Soir" paskelbė pasikalbėjimą su naujai išrinktuoju JAV prezidentu Kennedy, kuris t.k. pareiškė: "Aš niekaip nepripažinsiu kompromiso, kuriuo būtų jamžintas sovietinis viešpatavimas Vokietijos dalyje ir Rytų Europos valstybėse". Kennedy dar pareiškė, kad jis sutinkas kitais metais ir su Chruščiovu susitikti, jei susitikimas bus atitinkamai parengtas ir jei bus bent kiek vilties kuriais nors svarbiais klausimais susitarti. Bet Sovietų Sąjunga prieš tai turi parodyti ir įrodyti savo gerą valią, pabrėžia Kennedy.

TIKTAI VIENYBĖ NEŠA VAISIŲ

IS VYRIAUSIOJO LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETO METINĖS SESIJOS LAPKRIČIO 12-13 d. NEW YORKE (Informacija "Tėv. Aidams iš sesijos")

Likutis darbus.

Didelė VLIKo veiklos dalis yra kasdieninio, nesensacinio pobūdžio: ELTA, radio programos, monitoringas, reorganizavimas ir įvairūs tarptautinius suvažiavimus ir pateikimas jiems Lietuvos bylos. Daugiau gali atrodyti, kad tai menkas, nesvarbus darbas, tačiau iš tikrųjų tik šis darbas iki šiol laiko Lietuvą pasaulio neišspręstų problemų tarpe. Nieko daugiau nenorėtų Rytai, o nesipriešintų ir Vakarai jei būtų galima Lietuvos klausimą užmiršti.

VLIKo darbas to neleidžia padaryti. Pirmininkas Lietuvos reikalais lankėsi Vašingtone įstaigose, su kuriomis palaikomas ryšys gnan Lietuvos bylą ir reaguojant į tarptautinės politikos niuansus. Pirmininkas taip pat pranešė, kad ne-trukus Buenos Aires išeinanti ispanų kalba ELTA, kuri aptarnaus Pietų Ameriką. Tai gražus laimėjimas, atidares lietuviškai informacijai duris į ispaniškai kalbančių pasaulį. Santykių su diplomatais gerai. Šiltai bendradarbiaujama su ALTu, kurio parama šiemet didesnė ir ryšiai tampa.

Vykdomosios Tarybos pirminko J. Glemžos išsamsa, dokumentuoto, tad labai ilgo, pranešimo ištraukus skaitė VLIKo vicepirm. J. Stiklorius. Šalia visos eilės vidaus organizacijos reikalų, VT pirmininkas pastebėjo puikų vokiškosios ELTOS darbą. (Suskaičiuota, jog vieno mėnesio laikotarpįje vidutiniškai 350 atskirų žinių tilpo vokiškojo spaudoje, paimtų iš ELTOS). Iš kitos pusės VT pirmininkas padarė kritišką pastabą kairiurams iš Lietuvos dabar atvykusiems žmonėms kažkodėl tendencingai vaizduojantiems dabartinį Lietuvos gyvenimą.

Savo pasiūlymuose VT pirmininkas ragino plėsti radio programą ir ELTĄ — abi institucijos atliekančios didelius darbus. Apie Vakarų, Rytų ir Santykių su Lenkais komisijų veiklą trumpai pranešimą padarė dr. Trimakas. Pirmosios dvi komisijos dirba studijinėje srityje. Didžiausia kliūtis lėšų trūkumas. Be jų veiklai neišvysta dienos šviesos. Santykių su Lenkais komisija buvo užsimojusi sueti su lenkais į tampašius ryšius, (buvo net svarstomas tam tikros bendros deklaracijos pasirašymo klausimas). Šis klausimas buvo svarstytas praplėsto prezidento posėdyje, bet nerado VLIKo daugumos pritarimo. Lenkų Tautinei Tarybai (numatyti signatarei) pergyvenant krizę, atpuolė deklaracijos pasirašymo klausimas, taip, kad visa problema net nebuvo pateikta sesijai svarstyti. Iškiles šiame diskusijoje tik prabėgo vėliau diskusijose tik prabėgo mis užsimintas ir liko nespėstas.

Šia proga pirmininko buvo primintais ir atitinkamu žodžiu pasigėrbitas velionis prof. K. Pakštas, aktyvus VLIKo bendradarbis, talčienis VLIKui ypač mokslinių studijų srityje.

Kartu buvo iškeltas ir neraminantis faktas vokiečiuose, kurie vis garsiau kalba apie prieškarinį žemių susigrąžinimą (įskaitant ir Klaipėdos kraštą). Vyriausybė nėra tokių minčių "palaiminusi", tačiau jos reikiama net kairiųjų parlamentarų.

Antras posėdis

Antrasis posėdis praėjo trijų pranešimų ženkle. Tarptautinė politinė padėtį vertino buvęs VT pirmininkas ir dabartinis PET Seimo pirm. V. Sidzikauskas. Kadangi šis padėtis yra gerokai pakeitęsi tarptautinių įvykių išdavose ir dar kiau naujojo Amerikos prezidento veikimų sąveikoje, min. V. Sidzikauskas pranešimas buvo reikalingas. Jis buvo tikslus ir realus.

Kitokio pobūdžio, bet ypač simpatiškas buvo J. Audėno pranešimas "Demografiniai pasikeitimai okupuotoje Lietuvoje. Tai buvo trumpučių mokslinė studija, gaivi faktais ir analize, išvados ir galimybiomis. Kaip pats autorius pabrėžė, pranešimas tebuvo įvadas į didesnę darbą; trumpas, nes iš esmės operuojantis skaičiais, tad tinkas daugiau rašytam, bet ne skaitytam žodžiu. Pranešimas susilaukė visuotinio dėmesio ir tai turėtų būti paskata autoriui toliau dirbti toje srityje iki eventualaus veikalo išleidimo.

"Lietuvos laisvinimas kintančiose sąlygose" tema kalbėjo VLIKo sekretorius H. Blazas. Sukaupęs gausią medžiagą, pranešėjas jos neskaitė, bet taupydamas laiką, trumpino ir kalbėjo atpasakodamas savo pranešimą. Gal dėlto visa eilė minčių prarado savo preciziškumą, o kairiurios visai keistai nuskambėjo.

(Nukelta į 4 pusl.)

UŽŠOKO ANT POLICIJOS

Vienas buv. latvių šaulių organizacijos vadų, Augustas Kalnins (ne sukeistas su žinomu socialdemokratu vadu Br. Kalnins, gyvenančiu Švedijoje), gyvenantis Vokietijoje, šią vasarą buvęs nuvykęs į Latviją ir grįžęs į Vak. Vokietiją, imasi organizuoti latvišką literatūros ir meno žurnalą "kultūriniam mainams su tėvyne" puoselėti. Paklaustas, kas žurnalą finansuoja, Kalnins paaiškino, kad gausiąs pašalpus iš Amerikos "senųjų latvių". Kaip praneša latvių laikraščiai "Latvija" ir "Brīvība", Kalnins važinėjęs po Vak. Vokietiją ir verbuojąs bendradarbius ir techniškių personalą. Kai jis spalio viduryje buvęs atvykęs į vieną stovyklą netoli Oldenburgo, juo susidomėjo kriminalinė policija. Bet žurnalą leisti demokratiškame krašte nėra nusikaltimas ir dėl to jis toliau tęsia savo organizacinį darbą. "Latvija" abejoja, kad lėšas žurnalui teiktų Amerikos "senieji latviai", kurie jau ir patys vos pajėgia išlaikyti savo laikraščius. Kalnins pasisakė, kad jo žurnalas rašysias "tikrai teisybę apie Latviją". (Vilniaus "Tiesa" 264 nr. "Laiskė iš Amerikos", kurį pasirašo kuris tai A.B. praneša, kad ir Amerikos lietuviuose "prasideda revoliucija". Atsiranda tokių, kurie nepasitenkinę atsiskyrimu iš Lietuvos. Jau esą kalbama apie "pasipriešinimą... fašistinei vado-

Rusikai Surado Tiesiog „Baisius Dalykus“ Lietuvoje

Neseniai komunistų laikraštis "Ogoniok" aprašė savo korespondentų Pivalskio ir Uzlano įspūdžius iš Lieuvos. Tie korespondentai matyt gerokai Lietuvoje pasipinėjo, o sugrįžę aprašė, tai ką jiems pavyko Lietuvoje aptikti ir kas viešai neskelbiama.

Minėti korespondentai aprašo, kad Lietuvoje jaunimas yra dar didesnę kunigų įtaką, kurie iškreipia jaunimo sielas. Tų korespondentų akimis tai yra "baisūs dalykai" ir todėl ragina sustiprinti veiklą jaunimo tarpe, nes girdi jaunimas yra mūsų ateitis. Žurnale nurodomas pavyzdys, kaip dešimties metų jaunuolis atėjo į bažnyčią su maldaknyge ir žvakute rankoje. Korespondentai neabejodami rašo, kad toks jaunuolis tikrai neatėjo savo noru, bet buvo atvestas tėvų. Girdi, tuojau ateis kunigas ir įdės tokiam vaikui į burną balnelį baltos duonos, šnibždėdamas lotyniškus žodžius. O juk prieš tai buvo tikybės egzaminai. Korespondentai tai laiko "dideliu" nusikaltimu ir reikalauja imtis visų priemonių, nes toks vaikučis esąs pirmoje apnuodijimo stadijoje ir jeigu jaunuoliui nebūs pagelbėta jau dabar, tai jis eis toliau ir tai tiesiog baises dalykai.

Toliau korespondentai aprašo, kad jie Kaune aptikę du slapčius vienuolynus. Tai korespondentams sukėlė nusistebėjimą, kad tokiam mieste, kaip Kaune, gali būti tokie dalykai. Vienuolės nešioja paprastus rūbus ir nieko nesiskiria nuo kitų moterų. Korespondentai rašo, kad jie aplanke vieną tokį slapčią vienuolyną. Kiekvienoje celėje ant sienos kabo kryžius. Vienuolės viešame gyvenime dirba įvairiose vietose. Jų tarpe esą ir studentų. Jos laikosi griežtos re-

gulos. Joms draudžiama eiti į kinus, teatrus ir šokius. Reguluojama apie 40 punktų, kurių vienuolės privalo laikytis. Tai esą įėjimo Ignoto Loyolos mokslo pagrįstos regulos. Toliau žurnalo aprašo, kad kunigams šios regulos netaikomos. Jie naudoja kapucino Dobrovolskio metodu, kuris priklaikytas sovietinio gyvenimo sąlygoms. Pagal tą metodą kunigai turi sekti spaudą, skaityti knygas, lankyti teatrus ir kinus, kad žinotų kuriais keliais ateina klaidos ir kaip jas taisyti. Kunigai, girdi, veržiasi į visas gyvenimo sritis ir mezga ypač sąlytį su jaunimu. Tam tikslui kunigai stoja net į sporto komandas. Kaip pavyzdį nurodo Batakių mokyklos sporto komandą, kurioje yra įstojęs vienas kunigas. Žurnalo korespondentai tai laiko baisiais reiškiniais, prieš kuriuos ne atidėliotinai reikia imtis konkrečių priemonių ir veiklos. Nereikia abejoti, kad bolševikai taip ir pasistengs padaryti. Tai ateistinio komunizmo kovos būdai ir metodai. Reikia tačiau stebėtis, kad kova prieš tikėjimą yra varoma ir laisvajame pasaulyje įvairaus plauko ateistų. Reiškinių turime pakankamai. Tų reišinių jau per nelyginamą daug pasirodo ir lietuvių tarpe tremtyje, kur prieš religines apraiškas išinama kovoti gana brutaliais būdais. Pavyzdžių tam turime ir šiame krašte gyvenančių lietuvių tarpe, tų lietuvių, kurie drauge su visais padėjo nuo raudonojo maro. Tačiau nežūrint to, jie religinėse apraiškose irgi įžiūri "baisius dalykus" (n.)

Gyvenimo Krislai ir Pastabos

Būt gerai, kad recenzentas būtų kartais dirigentas, O tie, kurie diriguoja, Tepaklauo kaip dainuoja.

APIE SKYRIOJIMUS

Lapkričio 11 "M. Pastogėje" p. A. Zubras rašo tema: "Socialinis Skyriojimas Tautoje". Tame pat laikraštyje korespondencijoje iš Melbourne "melburniškis" rašo: "Skyriojamės ir Tarptautiškai Iš-eidami".

Taip ir lieka neaišku ar čia skyriojasi vienas dviejuose asmenyse, ar du asmenys viename?

Toliau tas "melburniškis" rašo: "Gal ir čia kalbas paskutinysis bendruomenės susirinkimas ir vieno bendruomenės nario laikai kelių nurodantis pareiškimas".

Melbourne į tokį "taikos kelią" išvedė p. A. Zubras — prisiekdamas kitiems (jokių būdu ne sau) rezoluciją. Dar buvo "37" Melbourne ir mažiau "garsi" Adelaidėje rezolucija. Visa tai ir veda į "taikingą" skyriojimąsi.

Pusryčiai buvo ramūs — be ginčų. Tačiau nuotaika buvo nelengva. Po automobilio patikrinimo, Valteris, kartu su tėvu, supakavo daiktus, kuriuos jie buvo pasirinkę.

Vieną dalykėlį daugiau, tėti. — Jis paėmė nuo sienos kabojuosį diržą skustuvui galąsti... Tenai yra tam tikra jauna dama, kuriai tai pravers kartas nuo karto... — tarė atsikūkęs tėvas.

Dar nespėjus diržą padėti į nurodytą vietą, tėvas jį paėmė atgal į savo ranką:

— Palik jį čia... — jis davė įsakymą. Jai sutvarkyti yra ir kitų kelių. Vėliau aš galvoju, kad ir aš šį diržą panaudojau gal per dažnai...

Valteris baisiai nustebo. Jis niekad negalėjo prileisti, kad jo tėvas, bent kada, prisipažintų prie klaidų.

— Užmirškite tai, tėti, — jis pasakė. Tai man padarė daugiau naudos, negu žalos. Mūsų Janeta tikrai įprato per daug "bosauti".

— Tai nėra iš tikrųjų "bosavimas", sūnau. Ji temoka tvarkyti tik savo galvosena lygiai taip, kaip jos senelė mokydė. Tiek daug charakterio pėdsakų aš mačiau joje, iš jos a. a. se-

nelės atminties... — jis palenkė galvą, tarytum verkti norėdamas ir užsikosėjo...

Valteris atidžiai žiūrėjo į savo tėvą. Jis padarė sprendimą praėjusią naktį, vienok, anaipol, nebuvo tikra, ar tas sprendimas geras ar ne? Da bar jis buvo tikras, kad sprendimas klaidingas.

Valteris aiškiai matė, kad tėvas, nors sulaukęs 70 metų, keičiasi, bent jis mėgina keisti savo charakterį, nors niekad ankščiau jis nebuvo to daręs.

Jie susidėjo viską į mašinos dėžę ir sugrįžo atgal į kambarį. Irena ruošė sausų užkandžių kelionei. Janeta stovėjo šalimais, kalbėdama ir čiaukšdama visokiausius niekus ir sielodamosi dėl nevisai išdžiūvusios anties.

Dabar, sūnau, tarė tėvas dėdamas ranką ant sūnaus peties, neužmiršk, ką aš tau sakiau ir ką patariau. Nelaikyk savo žemės be naudos. Daryk kaip patariau.

Tėti, pertraukė Valteris šypsodamasis. Vaziuojam kartu su manim ir daryk visa tai, kas tavo manymu būtų naudinga. Ir kada pa-baisgi tą namelį, galėsi jį užpildyti savo daiktai ir gyventi pats namelyje. Kaip galvotum apie tai?

mus antis, šuniukas iš lentos ir visa kita.

— Tai tu manai yra vienintelė važiavimo priežastis? Ir jis, atrodo, tarytum buvo pasirošęs apibarti Janetą.

— O ne, seneli, juk paskutinę naktį tu sakei, kad aš galiu prašyti ir galiu pasiimti tai, kas man patiks ir ką aš norėsiu. Ar nesakiai taip?

— Gal ir sakiau.

— Tada aš myliu tave, seneli, labiausia ir noriu, kad važiuotum kartu.

Tuomet raukšlėtos seno staliaus rankos pagriebė Janetą už pažastų, pakėlė į viršų ir nuširdžiai, nuširdžiai ją įbaudavo:

— All right — jis pasakė — tu esi "bosas" jaunoji dama.

Valteris švytėjo džiaugsmu žvelgdamas į žmoną ir šypsojosi žiūrėdamą į vyrą, į uošvį ir į dulterį...

(Pabaiga)

REIKSMINGI GYVENIMO NUOTYKIAI

Tas buvo Amsterdamo mieste: vienas jūrininkas pamatė gatvę einantį žydą ir pradėjo jį gerokai tvoti. Policija turėjo nemažą vargą jį apmaldyti. Tardomasis, klausinėjamas, kodėl jisai taip elgėsi, atsakė: — Žydai nukryžiuo Kristų. Aš norėjau juos

Aš Mylėjau Tave Labiausia

FRANK CARL YOUNG

Išvertė Pr. Alšėnas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Tėvas, tarytum būdamas tikras dėl sūnaus žodžių, vėl užsikosėjo iš susijaudinimo. Jis palengva žvelgė į Ireną ir Janetą, paskui į Valterį, tarytum norėdamas patirti, ar tikrai visa tai sakoma.

— Well... — norėjo kažką sakyti, tramdydamas save. Ačiū, sūnau. Tačiau gal man dar reikia pagalvoti, apsispręsti.

— Ne, ne, seneli, — šaukė Janeta. — Jūs turite važiuoti kartu su mumis. Jūs darysite pas

nubausti...

— Tas tiesa, — kalbėjo policininkai, — betgi tai atsitiko prieš daugelį metų!

— Bet aš tą tesužinojau tik labai neseniai, — aiškinosi jūrininkas.

Visas vargas tame ir buvo, kad jisai apie Kristų ir jo kančias neseniai tebuvo sužinojęs. Savu laiku jisai negavo reikiamo krikščioniško išauklėjimo, dėlto ir jo elgesys buvo nekontroliuojamas, netvarkingas.

Ir priešinai, religija, gilus tikėjimo jausmas duoda neišpasakytai daug ryžtingumo ir valios augštoje idealų tarnyboje.

Štai dar 1863 metais, kada siautė lietuvių lenkų sukilimai, maskoliai susekė, kad karštai darbuojasi kovotojų naudai grafas Juozapas Melidokis. Pasišaukė kartą jį Kievo gubernatoriaus ir tarė:

— Jūsų visa nuosavybė, siekianti milijonus rublių, konfiskuota. Tačiau, jeigu Jūs atsisądėsite katalikybės ir liksite stačiatikiu, Jūsų turūs vėl grąžinsime.

Grafas ryžtingai atsakė: — Jokie turiai negali prilygti tikėjimui. Su juo aš nesiskirsiu. (kun. J. Prunskis)

VILNIUJ Padegė RUSŲ AUTOMOBILIUS

Vis daugiau mūsų tautiečių pasiekia Kanadą ir JAV ir atveža informacijų apie gyvenimą mūsų tautos, įjungtos į rusišką kolosą. Pasak naujai atvykusios, kaip visoje Rusijoje, taip ir Lietuvoje, daug kas priklauso nuo nežabotų Maskvos bosų nuotaikų ir užgaidų.

Antai, Chruščiovui lankantis praėjusiais metais Amerikoje ir besidžiaugiant Camy David dvasia, giedri jo nuotaika buvo jaučiama ir Lietuvoje: nebuvo tiek trūkdomas "Voice of America", daugiau laisvės Bažnyčiai ir kt. Gi po nevykusios Paryžiaus didžiųjų konferencijos vėl buvo sustiprinti trūkumai užjūrio radijo transliacijoms kurios Lietuvoje lengviausiai pasiekiamos 9.30 val. vakarais.

Okinis gyvenimas Lietuvoje truputį gerėja. Ypač miestų žmonės jau greičiau gauna kaikučių cukraus, geresnių drabužių ir kt. Kaimo gyventojai yra antros rūšies žmonės. Jiems tenka parodyti daug kantrumo ir vargo. Jaučiamas didelis mėsos trūkumas; 1 kg. mėsos asmuo turi tenkintis visą mėnesį; daugiau pieno, duonos, bulvių... Nuo sekančių metų sausio 1 d. pakeičiamas rublis — už 10 senų rublių bankai duos 1 naują rublį. Valdžia jau prieš ketletą mėnesių pakėlė prekių kainas 30-50%. Atseit, pinigų iškeitus, pabranginus 10 kartų, prekių kainos jau bus augštos.

Kasdieniniame gyvenime rusai Lietuvoje yra privilegijuota klasė. Net ir traukiniuose įėjusiam į vagoną rusui, lietuviai stengiasi užleisti sėdimą vietą. Tai daroma daugiau iš baimės. Net sporto rung-

tynėse rusai turi būti tiesa. Neper-seniausiai Vilniuje vykę futbolio rungtynės tarp rusų ir lietuvių komandų. Lietuviams sekėsi geriau, bet teisėjus rusus reikalus patvarkę rusų naudai. Kilo muštynės.

Jaunimas apvertė rusų automobilius ir juos padegė; tik atvykusį miliciją tvarką atstatė.

Susisiekimas geležinkeliais brangus. Iš Kauno į Vilnių kelionė, traukanti pusantros valandos. Kainuoja 25 rb., o traukinys iš Vilniaus į Maskvą — 194 rb. Lietuvių traukimai į Sibirą yra reti, bet pakliūti į kalėjimą labai lengva. Užtenka vieną kitą nereikalingą žodį pasakyti. Jaunimo vežimas "savanoriškai" į tolimus Rusijos užkarnius vyksta stipriu tempu. Daugiau sia vežamas nepatinkamas partijai jaunimas, nors pati procedūra yra vykdoma "savanoriškumo" vardu. Daug išvykusių jaunuolių nebe-grįžta į Lietuvą. Rusų kareiviai, ypač karininkai, su lietuviais vengia susitikti ir bet kokius artimesnius pasitikėjimus, ypač jei rusai ke-li, ne vienas. Lietuviai vis tikisi karo, o rusai, atrodo, jo bijo. Dar stipriai jų pasigmonėję yra užsilikę II Pasaulinio karo prisiminimai.

Propagandos labai daug. Laik-raščiai platinamas vyksta "savanoriškai" būdu: valdžios įstaiga ar kolūkiečio vadovybė užrašo žmonėms laikraščius, visai neatsiuklausdami,

o p nigus atskaito iš algos. Tokiu būdu žmonės tikrai daug laikraščių "prenumeruoja".

Net ir vaikai prievarta vedami į filmus, o pinigai surenkami iš tėvų atlyginimo.

Lietuviai stengiasi tvarkingai apsirūdyti. Didelė pagalba jaučiama iš užsienio. Neblogai eilutei medžiaga kainuoja 1500 rb.

Pačių lietuvių tarpe pastebimas darnesnis sugyvenimas. Net aktyvūs komunistai lietuviai ramesniu tonu kalba apie grįžusius tremtinis iš Sibiro, o taip pat išvykusius į Vakarus. Krašte nemažai gerinama, nors už naminių deginę yra nemažos kalėjimo bausmės. Visur pilna vagiliukų, ypač jų gausu socialinės tėvynės sostinėje Maskvoje, kur lagaminai nei vienos akimirkos negalima išleisti ne tik iš akių, bet ir rankų.

Jaučiamas atoslūgis ir iš komunistų pusės Bažnyčios atžvilgiu. Pamaldose gausu lietuvių. Kaikuriuos bažnyčios remontuojamos, pvz. Kaune šv. Antano. Į komunistų antireliginę propagandą žmonės nedaug dėmesio bekreipia, girdi, negi kitaip ir galėtų būti...

Daug vaikų krikštijama bažnyčiose o tap tap jaunavedžiai, po civilinių jungtinių, eina susituokti į bažnyčią. Tai daro net kompartijos nariai.

Vaikų prieauglis didelis. Valdžia remia gausias šeimas, mokėdama nuo kiekvieno naujagimio po 50 rb. premiją. Gerokai yra povainikių. Mat, ir čia krašto valdovai ne-štekėjusioms motinoms parodė daug "palankumo", beveik paskatinimo, mokėdami merginai motinai po 100 rb. pašalpos.

Ir sunkiausiose sąlygose lietuviai nepraranda vilčių. Jaunoji rusų karta reikalauja vis daugiau teisių ir laisvių iš savo valdovų.

A. (T. Ž.)

IŠ GAMTININKO BLOKNOTO

Chameleonai ir jo konkurentai

Šiuo vardu paniekinančiai vadiname žmogų, nepastovų, veidmainingą, lengvai mainantį savo įsitikinimus, pažūras ir prisirišimą (paprastai iš savanaudiškumo) ar smulkaus pataikavimo noro. Chameleonai — tai vienas iš drižių. Jis pasižymi tuo, kad sugeba keistis ne tik savo spalvą, bet ir odos paviršiaus bei kūno formą. Jis taip daro prisitaikydamas prie aplinkos (augalų, akmenų, smėlio ir t.t.). Taip pat būdamas suerzintas arba veikiamas oro temperatūros. Nepastovius, besikaitaliojančius žmones su chameleonu jau senovėje pradėjo lyginti graikų rašytojai (Aristotelis, Plutarchas), o vėliau ir kiti naujesnių laikų rašytojai.

Tuo požiūriu nūdienė padėtis blogesnė: nebėra tiesioginio ryšio su užsieniu. Tačiau šiais laikais žymiai lengviau palaikyti netiesioginius ryšius moderniu susižinojimo priemonių dėka. Radijus yra tas langas į Vakarus, per kurį sruva šviesa aklinai nuo pasaulio atskirtom tautom komunistinėje vergijoje. Galima tik apgailestauti, jog iki šiol, sprendžiant iš palyginimo su kitais bendro likimo kraštais tas langas Baltijos kraštams buvo pernelyg šykščiai pravertas.

Pagalai tai pastebėjo ir Europos Taryba, siūmė Strasbūroje specialią rezoliuciją iškelusi reikalą padidinti radijo laidų skaičių pabaltiečiams.

Ligi reikalai šioje srityje pasitaisys, juo gilesniu dėkingumo prisimenime tuos, kurie pirmieji supratę radijo ryšio reikšmę pavergta-čiai Lietuvai. Turime mintyje Vatikano liet. laidas, kuriomis šiomis dienomis sukanka 20 metų nuo jų pradžios. Niekas kitas, tik šv. Sostas pilnai suprato tuometinę Lie-

Garbinga Sukaktis ir Prievoles

1940 LAPKRIČIO 27 VATIKANO RADIJAS PRABILO LIETUVISKAI.

Prieš 20 metų Vatikanas prabilo lietuviškai • Kalbėjo, kai visi tylėjo • Niekad nekurstė. Liet. žiniomis pralenkia Am. Balą • Trūksta pakartojimų.

J. VIZGIRIS — (ELI)

Užsienis vaidina didelę reikšmę visų pavergtųjų tautų gyvenime. Ten saugios priebėgos išeikoma, dedamos viltys, telkiama nauji ištekliai tolesnei laisvės kovai tęsti. Tai puikiai žinoma iš savosios praeitos amžiaus istorijos. Vilkdoma carinės priepaudo junga, mūsų šalis turėjo tiesioginį ryšį su užsieniu, nes anuomet "geležinė uždanga" iš Amžinojo Miesto paguodos ir sustiprinimo žodžiai Lietuvai. Radijo ryšys vėl buvo atnaujintas 1946 metais.

Tik ateities istorikai galutinai išaiškins tą didžiulį pokario tylos sąmokslą, kurio ypatingomis aukomis buvo stalininei sauvalei išduoti Baltijos kraštai. Tik tada bus tinkamai įvertintas Vatikano valandėlių vaidmuo. Tai buvo vienintelis balsas toms liūdnoms lietuvių tautai dienomis, kai upeliais buvo lietas kraujas ir ašaros, Vakarams užkietėjusiai tylint.

Tiesa, tas balsas buvo, palyginti, silpnas prieš tuo metu viešpatavusį pasaulinį cinizmą, kuris Kat. Bažnyčios moralinį autoritetą matavo... ginkluotų divizijų skaičiumi. Juo mažiau tad turi pagrindo Vengrijos sukilimo komunistų ir Lietuvoje skleidžiama pasaka (neapdairių keliauninkų ir į Vakarus atnešta), esą, radijo valandėlės iš užsienio kursčius kraujo praliejimą ir dėl to kaltos už lietuviškojo jaunimo sunaikinimą. Jei toks kaltinimas būtų bent kiek pagrįstas, tai Lietuvos atveju jis galėtų tik Vatikano radijui. Kitos valandėlės, kaip žinome, savo darbą pradėjo tik tada, kai, jų pačių bolševikų žiniomis, partizaninis sąjūdis jau buvo užgnaužtas.

Am. Balsas iš Vašingtono prabilo pirmą kartą 1951 m., iš Europos — 1952 m.; tais pačiais metais Italijos valstybinis radijas ir 1955 m. — Madridas.

Vatikano valandėlės Lietuvos žmonių nekurstė. Priešingai, partizanai buvo kiek nusivylę jų nuosaikumu. Antai, 1947 m. spalį mėn. rašytam pogrindžio pranešime tuo reikalu buvo tiesiog skundžiamasi: "Mes stebimės Romos (suprasti Vatikano — J.V.) radijo lietuviška valandėle, kuri tiek mažą paguodos duoda. Ko jai bijoti? Kaip nebijome mirti ne tik už tėvų žemę, bet civilizaciją, krikščionišką kultūrą. Kaip drąsiai šiandien kalbėtų Romos apaštalai! Ne tik kalbėtų, bet šauktų šauktų gelbėti žmonijos kultūrą! Kalbėkit drąsiai, šaukit, kaip begalite. Niekašados nemeluosite, nes atvaizduoti mūsų tėvynės kančių niekad nesusigėbėsite, jų nepergyvenę... Nebijokite gyvytės rizikavo. Jie nuvyko prie vieno miškelio. Čia palydavo dingio ir po kelių minučių išnirio iš tankumyno du vyrai ir atitvė, labiausiai jaudina

ZMOGAUS TEISIŲ SAVAITĖ
Eisenhovers praėjusią savaitę paskelbė, kad gruodžio 10-17 d. būtų laikoma žmogaus teisių savaitė. Prezidentas savo atsisakyme ragina, kad kiekvienas patikrintų savo sąžinę, kiek jis prisideda prie žmoniškumo ir tolerancijos įgyvendinimo šių dienų gyvenime.

Vokietijos konfiskavo
Laikraščio "Latvija" žiniomis, Memmingene gyvenęs latvis E. I. Alains buvo gąves du sovietinius filmus iš Švedijos (tikriausiai sakant per Švediją), vieną apie "Sovietų Latviją 20 metų laikotarpį", kitą "Mano Ryga". Alains planavo filmus rodyti Memminge latviams. Bet, kaip laikraštis praneša, vokiečiai kriminalinė policija filmus sukonservavo.

tuvos tragediją ir neapsiribojo vien tik platoniška užuojauta, bet savo prielankumą išreiškė konkrečiai.

Tas svarbus postas buvo patikėtas neeilinei asmenybei — atgimusi Lietuvos patriarcho, didžiojo mokslo vyriui ir šviesios atminties vyskupui Pr. Bučiui. Jo vadovybė, je per pirmąjį bolševikmetį skildo iš Amžinojo Miesto paguodos ir sustiprinimo žodžiai Lietuvai. Radijo ryšys vėl buvo atnaujintas 1946 metais.

Tik ateities istorikai galutinai išaiškins tą didžiulį pokario tylos sąmokslą, kurio ypatingomis aukomis buvo stalininei sauvalei išduoti Baltijos kraštai. Tik tada bus tinkamai įvertintas Vatikano valandėlių vaidmuo. Tai buvo vienintelis balsas toms liūdnoms lietuvių tautai dienomis, kai upeliais buvo lietas kraujas ir ašaros, Vakarams užkietėjusiai tylint.

Tiesa, tas balsas buvo, palyginti, silpnas prieš tuo metu viešpatavusį pasaulinį cinizmą, kuris Kat. Bažnyčios moralinį autoritetą matavo... ginkluotų divizijų skaičiumi. Juo mažiau tad turi pagrindo Vengrijos sukilimo komunistų ir Lietuvoje skleidžiama pasaka (neapdairių keliauninkų ir į Vakarus atnešta), esą, radijo valandėlės iš užsienio kursčius kraujo praliejimą ir dėl to kaltos už lietuviškojo jaunimo sunaikinimą. Jei toks kaltinimas būtų bent kiek pagrįstas, tai Lietuvos atveju jis galėtų tik Vatikano radijui. Kitos valandėlės, kaip žinome, savo darbą pradėjo tik tada, kai, jų pačių bolševikų žiniomis, partizaninis sąjūdis jau buvo užgnaužtas.

Am. Balsas iš Vašingtono prabilo pirmą kartą 1951 m., iš Europos — 1952 m.; tais pačiais metais Italijos valstybinis radijas ir 1955 m. — Madridas.

Vatikano valandėlės Lietuvos žmonių nekurstė. Priešingai, partizanai buvo kiek nusivylę jų nuosaikumu. Antai, 1947 m. spalį mėn. rašytam pogrindžio pranešime tuo reikalu buvo tiesiog skundžiamasi: "Mes stebimės Romos (suprasti Vatikano — J.V.) radijo lietuviška valandėle, kuri tiek mažą paguodos duoda. Ko jai bijoti? Kaip nebijome mirti ne tik už tėvų žemę, bet civilizaciją, krikščionišką kultūrą. Kaip drąsiai šiandien kalbėtų Romos apaštalai! Ne tik kalbėtų, bet šauktų šauktų gelbėti žmonijos kultūrą! Kalbėkit drąsiai, šaukit, kaip begalite. Niekašados nemeluosite, nes atvaizduoti mūsų tėvynės kančių niekad nesusigėbėsite, jų nepergyvenę... Nebijokite gyvytės rizikavo. Jie nuvyko prie vieno miškelio. Čia palydavo dingio ir po kelių minučių išnirio iš tankumyno du vyrai ir atitvė, labiausiai jaudina

Iš Šonų Varvėjo Kraujas
KOKIUS ŽIAURUMUS MATĖ AMERIKIETIS KONGO MIŠKE

JAV žurnalistas E. Friedmann, pavyko įsiskverbti į Balubos giminės centrą ir pamatyti, kaip čia gaminamas elekstras, kuris apsaugoja karius nuo priešo kulky. Štai ką matė tas amerikietis.

Po ilgų įsiekojimų Friedmann pagaliau surado afrikietį, kuris suki- nuosti į pasijūti už apėgų kurių metu buvo gaminamas tas nuo kulky apsaugojantis elekstras. Tačiau afrikietis pastebėjo: "Aš nuvešiu jus į ritualinį susirinkimą, bet nežinau ar jūs iš ten sugrįžite gyvi".

Amerikietis rizikavo. Jie nuvyko prie vieno miškelio. Čia palydavo dingio ir po kelių minučių išnirio iš tankumyno du vyrai ir atitvė, labiausiai jaudina

jokite, mums niekad jau blogiau nebus, jei jūs kviesite pasaulį sutramdyti barbarus. Ko Roma bijo, kai apie ją kasdien girdime slykščiausių dalykų, kaip apie žmonijos ir tautų laisvės priešą.

Nuo pasaulio aklinai atskirti mūsų broliai nežinojo, kokios tada buvo nuotaikos Vakaruose. Juk tik po Korėjos užpuolimo įsilepsnojus Rytų-Vakary šaltajam karui, mūsų bylai parodyta kiek daugiau palankumo. Tik Vatikanas iki tol nebuvo kurčias. Nebuvo kurčias nē anieks, nevisai pagrįstiems priekais to žodžiams. Nuo 1948 metų buvo skirta daugiau laiko lietuviškoms programoms ir nuolat tobulinamos. Nuo 1958 m., sustiprinus stoties galingumą, laidos siunčiamos kasdien ketvirtį valandos, o sekmadieniais net du kartus.

Vatikano valandėlės, be abejo, pirmoje eilėje tarnauja religiniam ryšiui tarp katalikybės centro ir jam ištikimos tautos.

Tačiau kiekvienas, kas dažniau jų pasiklausys, gali pats įsitikinti, jog daug rūpestingo dėmesio skiriama ir kitiems gyvybiniais lietuvių klausimams. Bolševikinių puolimų propaganda yra sudariusi klaidingą įspūdį, tarsi komunistus labiausiai erzintų Am. Balso radijo laidų kryptis. Lyginant Vatikano ir Am. Balso savaitės laidų turinį, Vatikanas ne tik proporcingai, bet kartais aplamai daugiau duoda lietuviškąjį gyvenimą liečiančių žinių, nors Vašingtono laidos yra dvigubai ilgesnės. Tai liudija neabejotinai didesnį atsakingų sluoksnių palankumą Lietuvos bylai. Neveltui bolševikų žiaurūs trūkumai ne buvo nutilę nē tada, kai vienu metu Maskva mėgino "merkti akį" ir neturgdė Vašingtono.

Sovietinių trūkdytų perkūnijos yra geriausias įrodymas, kad Lietuvoje tos valandėlės pakankamai girdimos ir klausomos.

Lietuviškame radijo ryšio klausime šv. Sostas yra padaręs viską, kas galima. Nebent būtų galima pagerinti, kad būtų įvestas programų pakartojimas

Reikia tikėtis, kad mūsų reprezentatyvūs veiksniai ir organai, o taip pat plačioji visuomenė bei organizacijos nepalies tylomis šios garbingos Lietuvai prielankaus ir dėkingumo darbo sukakties. Kai j tauta kenčia priespaudą užčiauptomis lūpomis, laisvėje gyvenantiems jos nariams tenka garbės prievolis deramai išreikšti gilaus susijaudinimo, prisirišimo ir dėkingumo jausmus, kuriais lietuvis sutinka iš krikščioniškos širdies jam siunčiamą gimtąjį žodį. Sukaktis drauge įpareigoja surasti būdą, kad šitas darbas, kiek tai nuo mūsų priklausoma, būtų geriau remiamas ir taikinas, negu iki šiol.

RŪPEŠČIAI Dėl DOLERIO

Paskutinių laikų pasklidus gandai, kad Amerikos doleris bus nuvertintas. Tai bus padaryta, kad išvengus infliacijos. Anglijoje doleris stengiasi parduoti ir perka už juos aukso.

Sveicarių bankininkai aiškina, kad dabar dolerio nuvertinimas esąs neišvengiamas. Vokietijos finansininkai įspėjo Ameriką, kad dolerio nuvertinimas būtų katastrofa ir Amerikos ūkiui ir laisvojo pasaulio. Pasklidus gandai, kad Kennedy, jei bus išrinktas, tikrai nuvertins dolerį ir tuo būdu pradės infliaciją. Kennedy pasiskubino tai užginčyti. Prezidentas Eisenhoweris kreipėsi į Adenauerį, kad padėtų išlaikyti dolerio vertę. Tam reikalui du Amerikos specialistai vyks į Vokietiją tartis su Vokietijos finansininkais.

Kiti aiškintojai aukso kainos pakilimą riša su bendra pasaulio politine būkle. Esą labai galimas

Lietuvių Lenkų susiartinimas

bendrai kovai prie Žalgirio atminti

Kaip Londone prieš kurį laiką, taip ir New Yorke dabar įvyk lietuvių lenkų bendras parengimas Žalgirio mūšiui atminti. Minėjimas įvyko lapkričio 4 d. Lenkų Kultūros Instituto ir Lietuvos Tyrimo Instituto bendromis pastangomis. Dalyvų prisirinko pilnutėlė salė, daugiau lenkų, mažiau lietuvių, be to ir vienas kitas kitių tautų atstovų. Įvedamąjį žodį tarė Lietuvos ir Lenkijos delegacijų PET Seime pirmininkai, V. Sidzikauskas ir S. Kombońskis. Pagrindinius pranešimus skaitė dr. K. Jurgėla (liet.) ir prof. O. Haleckis (lenk.). Dr. Jurgėla argumentais paneigė sovietinės propagandos pastangas, rusams suteikti kuo ne lemiamą poveikį tame mūšyje, tuo tarpu, kai rusų ten nē buvo ir negalėjo būti.

Abu pranešėjai aiškino klauksimą, ar anuomet Žalgirio mūšio laimėjimas buvęs politiniai išnaudotas. Krikščioniškieji Vakariai kryžiaus ordino pralaimėjimą laikė savo pralaimėjimu ir telkė koaliciją prieš Lietuvą ir Lenkiją. Iš kitos pusės smarkiau ėmė veikti ir Maskva ir kėlė rūpesčių Vytautui ir Jogailai. "Elitos Informacijų" korespondentas dėl to New Yorko parengimo pastebi: "Šis bendras lietuvių-lenkų minėjimas parodė du geresius požymius: 1) Minėjimu suteiktas bendresnis požiūris į patį objektą (Žalgirį), daugiau europinį požiūrį vietoj lokalinio, 2) Žalgirio reikšmei suteiktą platesnį tarptautinį charakterį".

Be to, Sveicarijos bankai patarė savo indėlininkams paversti aukso bent dalį savo indėlių.

Iš rimtų šaltinių betgi matyti, kad šis "bėgimas nuo dolerio" yra grynai psichologinis reiškinys, rodąs kaikiurių Europos kraštų finansininkų ir šiaip žmonių sumąžėjusį įsitiikėjimą Amerikos doleriu. Indėlijos, Prancūzijos, Italijos ir kt. kraštų finansiniai žinovai pareiškė, tai esąs laikinis reiškinys, sukeltas Londono spekuliantų ir įsibaiminusių Sveicarijos bankininkų. Amerikos doleris yra pastovus nuo 1934 m. nuvertinimo nuo \$20 aukso uncijai iki \$35. Visos JAV vyriausybės nusistatę nusipiginti dolerio, nes tai sukeltytų suirutę netik JAV, bet ir visame pasaulyje. Tuo pasinaudoję Sov. Sąjunga.

NE DARBAS KALTAS

Penkį žymiusis Amerikos širdies ligų specialistai, visi buvę kardiologiniais draugais prezidentui, kreipėsi į A.S. gyventojus su nurodymais kaip apsaugoti nuo širdies ir apopleksinio smūgio.

Į arteriosklerozę, kuri kaip žinoma, yra svarbiausia širdies smūgio (koronarinių indų trombozė) ir apopleksinio smūgio (kraujo išsiliejimas į smegenis) priežastis, neišvengiamai veda penki toliau užvardinti faktoriai: 1) paveldėjimas, 2) padidintas svoris, 3) padidintas kraujyje cholesterolo kiekis, 4) padidintas kraujo spaudimas, 5) perdidelis rūkymas. Minėtieji kardiologai pareiškė: "Jei jūs esate paveldėję palinkimą į arteriosklerozę, t.y. jei jūsų šeimoje arba giminėje dažnai pasitaikydavo širdies bei smegenų smūgių, tai nežūrint to, kad negalite įstengti nugaltinti gimtą palinkimą, tačiau galite pasistengti save apsaugoti nuo kitų keturių pavojingų faktorių", kitais žodžiais tariant, šie specialistai pataria: sumažinti svorį, dirbtinai būdu sumažinti augstą kraujo slėgimą, mažinti kraujyje esantį cholesterolo kiekį ir mesti rūkyti. Tie patys kardiologai atkreipė dėmesį į sekantį faktą: dauguma klysta galvodami, kad sunkus fizinis darbas iššaukia širdies arba

Nepasiekus priverstinio žemės atidavimo kolchozams, komunistinė valdžia įvykdė ūkininkų vežimą, kuris palietė visus ūkius virš 30 ha. žemės. Buvo vežami ir kiti asmenys, kuriuos komunistai rado jiems nepatinkamus. Tarp jų nepatinkamų buvo visiški seneliai ir kūdikiai. Vežamieji buvo pakraunami į sunkvežimius. Išvažiavimui duota iki 40 min. laiko. Vežama buvo prieš aušrą. Visas pasirušimas buvo slapstas, ir vadovaujamus rusų ir kitų apskrities komunistų pareigūnų. Vietos komiteto tarnautojai buvo verčiami važiuoti su tais egzektoriais ir atlikti pagelbėjimo pasikirtis, kaip turto surašymas ir t.t.

Mokyklos yra prapildytos, bet griežtoje komunistų priežiūroje. Pradedant šešta klase, antrus metus palikti tie pačioje klasėje nebeleidžiama. Toks moksleivis turi eiti dirbti. Baigusieji gimnaziją turi dvejus metus atidirbti kolchoze arba fabrike.

Tai, kada kalbama apie nemokamą mokslą, reikia žinoti, kad jį kartais pasibaigia moksleivio atsidarimas Kazachstane.

Tėvai, kiek galėdami, bando vaikus atitolinti nuo prievartavimo stojimo į komjaunuolių organizaciją, bet dėl didelio spaudimo sunku atsispirti.

Kaip su Klaipėdos bažnyčia?

Bažnyčios lankymas kolchozo darbininkams ir senesnio amžiaus žmonėms galimas, o tarnautojams ir mokytojams neleidžiama. Tikintieji tarnautojai atlieka savo pareigas nuvykdami į kitas vietas, kur jų nepažįsta. Pasitaiko ir taip, kad per komunistines šventes, kada būna eisenos ir kalbos, tarnautojų šeimos krikštija savo vaikus, surengia vakarienę, prisidengdamos ta švente.

Kalbos apie Klaipėdos bažnyčios statybą ir duodama pagalba nublunka, prisiminus komunistų atimtas bažnyčias, bažnyčių turtą, žemes ir kt. Kiek mums yra žinoma, pašventinimui nustatytas laikas yra praėjęs, nors statybos darbai jau baigti. Tai, ir čia davo savo ranką komunistinis Lietuvos vergėjus, turbūt, prisidengdamas keliais sunkvežimiais, kuriais po darbo dienos buvo leista naudotis statybos medžiagai pervežti.

PASIPRIESINIMAS KAUNE
Iki 1949 metų stipriai veikusieji partizanai buvo sunaikinti ir apie jų veiklą nebegirdėti. Teko išgirsti, kad Ukrainoje partizaninis veikimas nėra palaužtas.

Kaunas yra Lietuvos tvirtovė, kur kartas nuo karto vis pasireiškia lietuvių pasipriešinimas okupantams. Paskutinis toks pasipriešinimas buvo dar šiais metais, bet gaila, kad smulkmenų man neteko sužinoti. Papasakojo, užsiminė trumpai tik prieš aplėdžiant tą kraštą.

Skolini 100, o gauni 1
Paskolų lėšai visokiais būdais buvo verčiami pirkti, nustatant jų kiekį pagal išsipažinę žmogaus pajėgumą ir turimas santaupas. Kolchozinkas iš savo 60 arų žemės turėjo išpirkti iki 400 rublių lėšų.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbourne
Kun. Pr. Vaseris 116 Cecil St.,
Williamstown, Vic., Tel. ML 6066

Parapijos Sekmadienio Mokykla
mokslo metus baigia gruodžio 11 d. — sekmadienį. Šią dieną bus egzaminai įprastiniuose pamokų laiku. Jei prieš pamaldas egzaminai nesibaigė, tai jie bus užbaigti po pamaldų. Sekmadienį po to bus išdalinami pažymėjimai — gruodžio 18 d. Pažymėjimams mokiniai renka į savo klases 10 val. Pažymėjimus gavę mokiniai eina į pamaldas padėkoti Dievui už mokslo metus.

Kalėdų Eglutė bus sekmadienį, gruodžio 18 d. tuoj po pamaldų. Tėvai pasimato su kalėdų seniu prieš pamaldas mažojo salėje. Ant dovanėlių iš anksto užrašo pavardes.

Ateitininkų jubiliejinė šventė gruodžio 11 d. Kuopos Valdyba kviečia visus sendraugius ir jaunimą.

SPORTAS
ADELAIDĖ

MOTERYS

Vytis — Crusaders 20-24
Naujai perkelta komanda iš 'B' grupės nugalėjo "Vytes" moterų komandą jau pirmose minutėse, per daug pasitikėjimas savimi ir neįvertinimas priešininkų, buvo pagrindas. Tąskus pelnė: Kitiene 8, M. Keleraitė 6, D. Radzevičiūtė 4, Andriusytė 2, Pečiulytė 1, Radzevičiūtė, Šiukšterytė ir Keleraitė 0.

Vytis II — Forbes 12-31
Mergaičių antroji komanda ir turėjo pralaimėti prieš naują atkeltą iš 'C' grupės komandą. Už Vytį žaidė ir tąskus pelnė: Powiera 8, Kapačiūnaitė 2, Trush 2, Šulcaitė, Mainelytė, Baškutė, Kuncaitytė, Vokaitė 0.

KREPSINIS

Vytis I - Sturt 50-55
Abi komandos, kurios maždaug buvo vieno pajėgumo, buvo ma-
lonu stebėti žaidimą, kuris ėjo la-
bai apylygiai ir pirmas kėlinys bai-
gėsi lygiomis po 27 taškus. Toliau
vykstant žaidimui priešas geresni-
ais taktiniais žaidimais pakopė pri-
myn. Vytiečiai bandė paskutinę
jėgą pasivyti, bet nepavyko. Taš-
kus pelnė: Ignatavičius 21, Viso-
kis 13, Gumbys 12, Lapšys 2, Pe-
čiūnas 2, Alkevičius ir L. Urmonas 0.

ORINIS

Vyrai Vytis — Y.M.C.A.
15-11; 12-15; 15-13.

Per daug neatidūs žaidimas pri-
vedė prie trijų kėlinių, bet pergalė
buvo pasiekta. Už Vytį žaidė: A.
Ignatavičius, Visockis, Gumbys,
Morkūnas, Alkevičius, Rakauskas.
Moterys Vytis — D.V. (latvės)
15-13; 13-12.

Rungtynės buvo nutrauktos, nes
latvė šalininko koją, o penkioms
negalima buvo toliau žaisti, nes ne-
turėjo pakeitimo. Bet rungtynės
buvo daugiau mūsų persvaroje.

KREPSINIS — mergaitės
Vytis II — Postal 17-41

Mergaitės dar turi daugiau įgau-
ti patyrimo, kad atneštų laimėjimų.
Taškus pelnė: Trush 8, Šulcaitė 4,
Baškutė 3, Kapačiūnaitė 2, Maine-
lytė 0.

Vytis I — West Torrens 35-25
Vyties moterų komanda žaidė
labai gerai nuo pat pradžių žaidy-
nių kovojo dėl kiekvieno kamuoli-
nio, tuo pačiu pelnė svarbių taškų,
bet žaidynės nebuvo aiškios lig pas-
kutinio minučių, nes trys Vyties
žaidėjos jau sėdėjo ant suolo po
penkių baudų, tai: J. Pečiulytė, Ki-
tienė, A. Radzevičiūtė. Tuo metu
jau persvara buvo mūsų pusėje,
o pasilikusius draugės nepasimetė
ir išvežė pergalę, pagerindamos
rezultatą. West Torrens yra viena
iš pirmiausių komandų. Taškus
pelnė: M. Keleraitė 12, O. Keler-
aitė 7, Kitiene, Andriusytė, D. Ra-
dzevičiūtė po 6, Šiukšterytė 1, L.
Radzevičiūtė 0.

SYDNEY

Gruodžio 2 d. pirmasis penktadienis. Išpažintys Bass-Hills bažn. nuo 7 val. vak.

Gruodžio 4 ir 18 d.d. pamaldos Barkstone St. Brendan's bažn. 10 val. 45 min.

Gruodžio 5 — 9 d.d. būsiu kunigų rekolekcijsose Manly kun. seminarijoje.

Kalėdų Eglutė
Kaip kiekvienais metais, užbaigiant darbą Camperdown sek-
mokyklų gruodžio mėn. 11 d. ruo-
šiam ir Kalėdų eglutė vaikams.
Kviečiami ir priešmokyklinio am-
žiaus vaikučiai. Prašoma tėveliai
iš anksto susitarti su mok. p. A. Sa-
vickiene bei Tėvų Komitetu.

Adventinė išpažintis.
Paskutinio Advento šeštadienis — sekmadienis — gruodžio 17, 18 d.d. skiriamos prieškalėdiniam įdvasiniam pasiruošimui.

Išpažinti klausyti užkviestas ir svečias kun. St. Gaidelis, S.J. Išpažintys Camperdown šeštadienį (17 d.) nuo 5 — 7 val. vak., o jei reikės ir ilgiau. Sekmadienį nuo 8 val. ryto iki pamaldų — 12 val. Pamaldose kun. svečio pamokslas. Kviečiami visi nuširdžiai paskirti šį laiką išpažinti, o sekmadienį (18 d.) ir Kalėdose kuo gausiau eiti šv. Komunijos.

Newcastle
Sekandios pamaldos Newcastle-
lio ir apylinkės lietuviams bus lai-
komos gruodžio 11 d. 10 val. ry-
to, šv. Lauryno bažnyčioje, Brod-
medove. Išpažinti bus klausoma
prieš pamaldas, pradėdant nuo 9
val. Kadangi tai bus paskutinės pa-
maldos prieš Kalėdas, visi maloni-
ai prašomi pasinaudoti proga at-
likti adventinę.

Po pamaldų parapijos salėje
vyks susirinkimas ir pasitarimas
parapijos reikalais. Ten pat salėje
bus dalinamos plotkelės Kūčių sta-
liui.

MELBOURNE
**KARIUOMENES ŠVENTĖS MI-
NEJIMAS - POBŪVIS MELBOUR-
NE**

Karių Ramovė surodo Lietuvos
Kariuomenės paminėjimą Soldiers
Memorial salėje Collingwoode.
Minėjimas vyko lapkričio 26 d. —
šeštadienį. Karių pasveikino pa-
rapijos kapelionas kun. P. Vase-
ris, bendruomenės pirm. Juoz. Pe-
traišis ir Liet. Klubo pirm. Budrikis.
Savanorių kūrėjų vardu kabejo
pulkininkas Kuncailis.

Meninę dalį pradėjo p. Karazi-
jienė eilėraščiu "Kapai apsklo-
jus", palydint muziką. P. Morkū-
nas labai puikiai padainavo trejetą
dainelių, akompanuojant jaunosios
kartos atstovė J. Jukauskaitė. Jau
noji pianistė gražiai išpildė porą
pianinio dalykėlių. B. Ziabiela įgu-
dusiai pagrojo porą dalykėlių akor-
deonu.

Svečiams pasivažišus, buvo duo-
ta scenos vaizdelis — kareivis ir
cigonas. Ištikimaj kareivį vistik
apgaudinėjo cigonas.

Sekmadienį už žuvusius karius
buvo pamaldos ir kapelionas pasa-
kė pritaikytą pamokslą. Žuvusiųjų
karių pagerbti ne labai daug susi-
rinko kariuomenės atstovų.

A MATULAY
Aukštos klasės vyriškų rūbų su-
vėjas — specialistas. Vartojama
geriausia medžiaga
64 Spensley St. Clifton Hill, Vic.
Telefonas JW 3678

OKUPUOTOJE
LIETUVOJE

KOMUNISTŲ PRIEŠAI

Lietuvos k.p centro komiteto ide-
ologinis žurnalas "Komunistas"
šiu metų 9-oje laidoje svarsto,
kas yra didžiausi komunizmo Lie-
tuvijoje priešai. Straipsnio autorius,
filosofijos mokslų kandidatas J.
Minkevičius, jau pačioje straipsnio
pradžioje tvirtina:

"Mūsų respublikos sąlygomis
gali būti išskirtos dvi paveldėtos iš
kapitalizmo laikų eksploatatoriš-
kos ideologijos formos, kurių sa-
parazituoja komunizmo priešai. Tai
nacionalistinė ideologija ir religi-
nė pasaulėžiūra."

Straipsnio autorius pripažįsta,
kad istorijoje besiformuojančios
"lietuviškos nacionalinės buržuazi-
škos" kai kurie ideologai, pav. V.
Kudirka, esą nedviprasmiškai pa-
sisakę prieš katalikybę, bet paskiau
nacionalistinė ir religinė pasaulė-
žiūra susilijo. Kai kurie bažny-
niniai ėmė įrodinėti, kad lietuvių
tauta esanti grynai katalikiška. Per
paskutinį karą katalikų veikėjai
ėję išvien su nacionalistais. Abi
ideologijos, girdi, esančios nusita-
čiusios prieš lietuvių draugystę su
rusiais. Straipsnio gale raginama
pagreitinti žygį, kad religija, kaip
visuomeninės sąmonės forma, bū-
tų panaikinta.

**Atizmo propagavimas radijo
pagalba.**

Vilniaus radijas pastaruoju me-
tu sustiprino savo ateistines trans-
liacijas. Lapkričio 13 d. transli-
cijoje moksleiviams buvo atsaky-
ta į tariamus moksleivių klausimus,
pvz., ar sekmadieniais bažnyčiose
skaitytos evangelijos turi kokį
nors mokslinį pagrindą. Mokslei-
viams buvo atsakyta, kad evange-
lijos esančios tik legendos, pasakos,
padavimai.

Vilkai daro žalą gyvulininkystei.
Vilniaus radijas pranešė apie vil-
kų gausų Pagėgių ir Jurbarko gi-
rinių miškuose. Kai kur vilkai
nusisėdę paršukus. Sėdusios raju-
ne vilkai pagrobė jau 8 avis. Miš-
kiniai šunys, kurių veisles savo lai-
ku atgabenė iš Rusijos į Lietuvą,
kai kur atkasinę obuolių kapčius ir
surijo daug obuolių (Tie šunys
matyt minta vegetariškai...)

**Ir latviuose bei estuose sklei-
diami pamfletai.**

Latvių bei estų spaudos žiniomis,
ir latviuose ir estuose Vokietijoje
skleidžiami anoniminiai pamfle-
tai, nukreipti prieš egzistines orga-
nizacijas ir jų veikėjas. Tų lapelių
šaltinis yra visiems aiškus.

**Kemerų kurorte ne kiekvienas
gali gydytis.**

Žinoma Latvijos pajūrio Keme-
rų kurorte kambarys su išlaiky-
mu mėnesiui kaštuoja 1.800 rub-
lių, blogesnis kambarys 1.275 rub-
liai. Bet patekti galima į tu kurortą
tik su leidimais, o juos gauna tik
sovietinė "diuomenė", ypač iš
"broliškų respublikų." Svečių tar-
pe pačių latvių esą labai mažai.

VIENYBĖ NEŠA VAISIŲ

(Atkelta iš 2 pusl.)
Apskritai visi trys pranešimai
buvo didžiai vertingi. Vienoj kores-
pondencijoje juos atpasakoti būtų
neprasminga. Jie verti daug plates-
nio dėmesio ir tik lieka paprašyti
referentus, kad tuos pranešimus
paskelbtų spaudoje ištais.

VT užsienio tarnybos valdytojo
dr. P. Karvelio pranešimą perskaitė
J. Stiklorius. Vykusiose disku-
sijose plačiau kalbėjo dr. Pajaujis,
L. Šmulskis, dr. Krivickas, A. J.
Kasulaitis, inž. Galinis ir kt. Kelta
visa eilė klausimų: naujų komisijų
sudarymo, mokslinių studijų lei-
dimo ir jų finansavimo metodų, nau-
jų uždavinių Tautos Fondui, Tautos
Fondo Biūroliui ir kt. Konkretūs
pasidarymai buvo nukreipti į pra-
plėstą breidimų tolimesnės studijoms
ir vygdymui.

Ketvirtas posėdis
Šiame posėdyje buvo padaryti
— priimti finansiniai ir kontroli-
niam pranešimai. Tautos Fondo pra-
nešimą padarė valdybos narys p.
P. Minkūnas. Atsiskaityta už fiskali-

**AUSTRALIJOS LIETUVIAI
KATALIKAI SKAITO IR PLA-
TINA "TEVIŠKES AIDUS"**

VOKIEČIŲ DIPLOM. OPTIKAS

80 SWANSTON ST., 2ND FLOOR, MELBOURNE, VIC.

TEL. MF 2180

TOBOLI CARL ZEISS AKINIAI

Nekrikščioniškos Vėlinės

Vėlinių proga "Mūsų Pastogės"
įsidėjo vedamajį temą: "Kelionė
į anapus" (Nr. 44) Čia sprendžiama,
kaip gyventi, kad kelionė į ana-
pus būtų be baimės. Palaimintasis
vadinami tie, kurie be tulžingosios
širdies tik gera daro savajam žemės
broliui — kitam žmogui." To-
liau sakoma: "Ne veltui gyvena ir
tie, kurie neturi keršto jausmų sa-
vajam artimui, kurie nesivadovau-
ja jokiomis absoliutinėmis "tie-
somis", kad suniektint artimą..."

Kokias čia absoliutines tiesas turi-
ma galvoje, paaiškėja tik iš toli-
mesnių aiškinimų. Toliau sakoma:
"Nesvarbu čia atstovavimas vienos
ar kitos idėjos, reprezentavimas
vienos ar kitos doktrinos bei reli-
gijos, nes gal daugiausia nusikala-
ta tie, kurie, atstovaudami šitą ar
aną idėją, šitą ar aną religiją, fanati-
škai, nenuširdžiai ir brutaliai puo-
la kitaip manančius ir kitaip tiki-
nčius."

Šitaip pasisakė "M. Pastogės" lei-
dėjai apie religiją. Bene visi arba
bent dauguma "M. Pastogės" skaity-
tojų yra krikščionys ir vienos ar
kitos religijos reprezentantai. Taip
visiems skaitytojams ir braukiamai
per nosį, kad jie fanatiški ir nenu-
širdžiai farizejai. Toliau daroma iš-
vada, kad "gal ne veltui modernio-
ji žmonija sąmonėje ta linkme, kad
izoliuotų farizejiškus skelbėjus."

Yra pasaka, kaip cigonas apgy-
nė kuniga nuo vilkų — nunešė jo
kailinius. "M. Pastogė" nori apgin-
ti nuo religijos. Tegu tai vadina
modernioji žmogaus sąmonėjimu,
bet bendruomenės laikraščiu išeti-
ti su tokia reklama netinka. Jei tai
rašytų atskiras autorius, tai dar su-
prantama. Visokių žmonių turime
— tikinčių ir netikinčių. Kiekvie-
nas giria savo prekę — savo įsi-

tinimus. Galėtų netikintis rašyti,
kad jam lengviausia keliauti į "ne-
žinomąją anapus" be tikėjimo. Ir
tai nereikėtų užkliūti tikinčiųjų ir
stumti juos į kokią nors elės. Tokiu
pat fanatiku galėtume pavadinti ir
netikintį. Vienas ir kitas — tiki-
tis ir netikintis — turi savo įsitiki-
nimus ir jų laikosi. Ne tas sąmonė-
tis, kuris kitus puola, bet kuris aiš-
kiau gildena savo įsitikinimus. Far-
izejais ir fanatikais pavadinti ti-
kinčiuosius nėra dar sąmonėjimas.

Kaip bebūtų dėl atskirų autorių
ir jų sąmonėjimo, bet laikraščio
leidėjams reikėtų taikintis prie sa-
vo skaitytojų. Netikintį turime ar
šiai ar taip mažumai. Vėlinės ne-
reikėtų paversti bedievybės rekla-
ma. Daugelis keliaujame į amžina-
jų gyvenimą pasitikėdami viena ar
kita religija. Sakyti, kad šitai da-
ugiausia nusikalstama, yra tikinčiojo
užgavimas, nežiūrint, kokios religij-
os jis bebūtų.

Žmogaus kelionėje į "anapus"
laikraštis radęs nepakeliami religiją,
duoda keldrožių vargstančią tautą
tėvynėje ir auka Sibiro taigose. Ši
aplinkybė randama "privaloma
mums visad turėti prieš akis" ir ta-
da "... be baimės keliausime į
nežinomąją anapus." Bedieviui
taip. Brangesnio motyvo jis negali
rasti. Tėvynės meilė gal jam ir su-
mažins baimę mirties valandoje.
Tikindam šito neužtenka. Jis nori
keliauti pas žinomąjį Dievą, nori
siti amžinąją tėvynę. Ir Sibiro
žaiogose mirštantieji spaudžia kryžį
prie širdies. Jeigu juos mums sek-
ti, tai sekti iki galo. Sąmonėjimas
iki "nežinomios anapus", tai dar
menka paslauga. Menka paslauga
ir "M. Pastogės" Vėlinių proga
piršti neopagonišką kultą.

Kun. P. Vaseris

ATEITININKŲ INFORMACIJA

JUBILEJINIAM ATEITININKŲ KONGRESUI PRAEJUS

S. m. rugsėjo 2-4 dienomis Chi-
cagoje įvykęs jubiliejinis kongresas
buvo reikšmingiausias įvykis pasku-
tinių kelerių metų ateitininkijos gy-
venime.

Daugelis sendraugių šiame kongre-
se patys dalyvavo, o tie, kurie dėl
atstumo ir kitų sąlygų į kongresą
negalėjo atvykti, bus apie jį plačiai
girdę iš kitų šaltinių.

Gal būtų nuomonių skirtumų,
vertinant kongreso pasiekimus, lai-
pams ar jo organizacinę pusę, ana-
lizuojant jo atsiėmimus ir iškeliant
nepanaudotas progas, bet, apskritai
imant, kongresas buvo našus,
naudingas ir įspūdingas.

Kol bet kuri lietuviška organi-
zacija tremtyje gali dar suruošti
panašaus pobūdžio ir apimties kongre-
są, koks buvo ateitininkų su-
ruoštas Chicagoje, tol tokia organi-
zacija priskaitytina ir reikšmingą
gyvą ir judrų lietuvių tautos akty-
vumą.

Kongreso darbai vyko iš tikrųjų
Kristui ir Lietuvai ženkle. Gyvenant
tokiaje aplinkoje, kuri nei morališkai
stiprumui, nei tautinė-
 egzistencijai nėra palanki, kongre-
so šūkis turėtų nenustoti savo
prasmingumo ir visoje pokongre-

sinėje ateitininkų veikloje.

Kongrese iš viso dalyvavo apie
1000 ateitininkų, iš kurių apie 400
sudarė sendraugiai (skaitlingiausia
kongreso dalyvių grupė).

Sendraugiai sudėjo kongreso rei-
kalams kelis tiksliausias dolių au-
kų, be to, gausiai dalyvaudami
kongreso metu, vykusiame koncer-
te ir bankete, prisidėjo prie abiejų
suminėty parengimų pasiekimo
piniginiu atžvilgiu.

ASS skrymais ir visiems sendrau-
giams už kongreso reikšmės supratimą
ir jos tinkamą įvertinimą ASS
Centro Valdyba reikiša nuširdžią
ateitininkų padėką.

**A. a. Prof. K. PAKŠTO
PAMINĖJIMAS**

Prof. K. Pakšto, ilgesnį laiką
buvusio Ateitininkų Federacijos vadovo,
staigi mirtis sudarė didelį smūgį
mūsų organizacijai. Vėlonis pa-
liko ryškūs pėdsakai ne tik ateiti-
ninkuose, bet ir visoje lietuviško-
je visuomenėje.

Ateitininkams ne tikėtai dera, bet
ir reikia prof. K. Pakšto asmenį ir
jo veiklą atitinkamai paminėti. Tin-
kamai suruoštas minėjimas galėtų:
a) arčiau supažindinti jaunąją
kartą su Didžiojo Vėlonio, o vyresniųjų
turimus įspūdžius bei ži-
nias pagyventi, įpraplėsti ir pagilinti;

b) duoti progą paanalizuoti ateiti-
ninkų veiklą to periodo, kuriame
vėlonis labai aktyviai reikšėsi;

c) paskatinti atitinkamų išvadų
padarymą ryšium su dabarties ir
ateities veikla.

Kai kuriose vietovėse prof. K.
Pakšto minėjimai — akademijos
jau yra padaryti.

ASS Centro Valdyba ragina su-
ruošti prof. K. Pakšto paminėjimus
visur ten, kur tiktai yra ateitininkų
sendraugių skyriai. Skyrių valdy-
bos galėtų sueti ir kontaktą su stu-
dentų bei moksleivių ateitininkų
valdybomis ir suruošti jungtinį mi-
nėjimą, kuris, pagal vietos sąlygas,
galėtų būti viešas arba tikrai orga-
nizacijos rėmuse.

Laiko atžvilgiu pageidaujama,
kad minėjimai būtų suruošti ne vė-
liau kaip iki ateinančios vasaros
pradžios.

ASS Centro Valdyba

ADELAIDĖ

SV. TĖVO SVEIKINIMO
TELEGRAMA

Kardinolas Tardini atsiuntė J. E.
Adelaidės Arkivyskupui šitokią tele-
gramą:

Šv. Tėvas Apaštališkąjį palaimi-
mą siunčia kunigui Kungiai ir
visiems lietuviams katalikams šv.
Kazimiero Kopyčios ir Liet. Katali-
kų Centro pašventinto proga. — Kardinolas Tardini, Vati-
can City, 17 lapkričio.

Printed by Polpress Pty Ltd 23
Clifton St., Richmond, Vic. Pub-
lished by Mr. A. Grigaitis, as Prezi-
dent of Lithuanian Catholic Fed-
eral Committee, 6 Pine St. Mal-
vern, Vic.

Adelaidės Liet. Kat. Džiaugsmo Šventė

Istorinis įvykis Australijos lietu-
vių gyvenime jau įvykęs tikrovė
Nors ir labai pavėluotai, nors tik
po 10 metų, kada pirmieji lietuvių
transportai pasiekė šio tolimo kon-
tinento krantus, tačiau didysis
žingsnis padarytas — lapkričio 20
d. pašventinta šv. Kazimiero kopy-
čia Adelaidėje su bažnyčios teisė-
m. Teko nustepti puikiu kopyčios
įrengimu ir pastatų erdvumu. Su
šios kopyčios atidarymu lietuviškas
tremties gyvenimas pasuko
kita kryptimi. Jeigu ligi šiol buvo
visas gyvenimas bandomas suk-
ti tiktai tautišku paženklinutu ke-
liu, tai dabar Adelaidės lietuvių su
kopyčios atidarymu pasuko pilnu
lietuviškos gyvybės keliu: religiniu
ir tautiniu.

Kopyčią pašventino J. E. Ade-
laidės Arkivyskupas Beovich. Pil-
nutelėjė kopyčioje ir lauke stovin-
čioji minia, viso apie 700 žmonių,
sekė šias istorines iškilmes. Tai bu-
vo religinės ir tautinės iškilmės.
Lietuvos karaliačio šv. Kazimiero
reikšmės atžvilgiu, Trijų Kryžių
puiki imitacija, Gedimino stul-
pai laiko altorių, lietuviškais orna-
mentais papuošta klausykla. Rami
ir lietuviška šv. Kazimiero statula
ir išvešė šv. Šeimos paveikslas puo-
šias kopyčios sienas (skulpt. G. Bu-
tauskaitės darbai) Kažin ar yra pa-
saulyje kita lietuviška bažnyčia,
kurioje tiek religinės ir tautinės
minties sukaupta vienoje vietoje.

Ir šioje kopyčioje J. E. Adelaidės
Arkivyskupas taria tikrai nušird-
ų ir mielą žodį lietuviams. Šis kil-
nas Ganytojas kalba mums tartum
lietuvių lietuvių pilnai suprantan-
tis mūsų reikalus ir siekius. Toliau
jis perskaito kardinolo Tardini šia
proga atsiųstą telegramą su Popie-
žiaus palaiminimu. Iškilmingas šv.
Mišias aukoją kun. P. Butkus. Jų
metu kun. J. Kungys užžega altor-
iuję amžinąją šviesą. Adelaidės
choro giesmių palydimas šis jaudin-
antis momentas: "Apsaugok
Aukščiausias..." Ne vienam iš
akių ištryksta ašara. Visi susikau-
pę meldžiasi prašymai savo tau-
tai laisvės, prašymai Lietuvos
žemei dangaus palaimos per šv.
Kazimiero užtarmą. Po pamaldų
kun. J. Kungys taria žodį į susirin-
kusius. Perskaito vėliau V. Brizio
laišką, kun. dr. P. Jatulio sveikini-

Salia tikrai džiuginančių reiškini-
ų teko pastebėti ir liūdnų apraiškų.
Kada Melbourne Apyl. Valdybos
pirmininkas pasveikino Adelaidės
lietuvių bendruomenę kaip pirmąją
turinčią savo lietuvišką bažny-
čią, teko pasigesti Adelaidės
Apyl. Valdybos atstovo žodžio šioje
iškilmingoje valandoje. Teko
patirti, kad Adelaidės Apyl. Valdy-
bai net pakartotinai buvo pa-
siųstas pakvietimas. Taip pat nete-
ko girdėti skaitant nei ALB Krašto
Valdybos pasveikinimo nei išgirs-
ti jos atstovo žodžio. Būdingi tai
reikšiniai.

Svečio akimis žiūrint, tenka tik
stebėtis tokiu puikiu Katalikų
Centro Rūmiais ir taip įspūdingai
bei jaukiai įrengta šv. Kazimiero
kopyčia. Kažin ar kada Sydžėjus
ir Melbourne lietuvių katalikai pa-
jėgs įsigyti ir pastatyti savo lietu-
viškai šventovei panašias patal-
pas, kokias turi Adelaidės lietuvių
katalikai.

Buvęs

T A Z A B

325 COLLINS STREET
MELBOURNE, C.I.
TEL.: MB 1314

**SIUNTINIAI
I LIETUVĄ**

SKYRIAI

St. Albans, 29 West Esplanade,
Geelong, 178 Watson St. Bel Park
Skyriai veikia kasdieną

Melbourne Biuras veikia: nuo
pirmadienio ligi penktadienio nuo
8 iki 5 val. ir šeštadieniais nuo
8 ligi 12 val.

K. P. Vaseris

Kalėdiniai Siuntiniai į Lietuvą